

A ménes szerelmese

Dallos Andor, az Állami Ménesgazdaság Szilvásvár ad igazgatója gyerekkorát a természet és a lovak közelségének élménye határozta meg. Erdész édesapja nyomdokaiba akart lépni, de a sors a lovak mellé sodorta. Azaz nem is sodorta, tudatos döntés volt, hogy az egyetemen az állattenyésztési szakot elvégezve a lovakkal szeretne foglalkozni. Így került Szilvásváradra, ahol aztán mindkét szenvedélyének hódolhatott: az erdőnek és a lovaknak egyaránt.

• *Az erdőben született, erdésznek készült, és a lovak között éli az életét. Minden a gyerekkorban kezdődött. Honnét indult, hogyan lett szenvedélye és hivatása a lótenyésztés?*

– Az életem első 12 évét az Isaszeg melletti Szentgyörgy-pusztán, a helyi erdészet udvarán töltöttem, édesapám volt az erdészvezető. Abban az időben még sok ló állt az erdészeti istállóban, az erdészeti munkákhoz használatos közelítő, hidegvérű, sodrott lovak mellett mindig volt néhány melegvérű, könnyű ló is, ezek az úgynevezett parádés lovak voltak a kedvenceim. Akkor az életemben az volt a legek legje, amikor édesapámmal, fogattal mentünk vadászni az erdőre. Vasárnap pedig, mivel reggel még ment busz a faluba, de a templomból visszafelé már nem volt járat, egy fogat jött értünk, és gyönyörűségemre azt én hajthattam. Kamaszkoromban nyaranként az erdőn dolgoztam, csemetekertekben, cserkészút-tisztításon, és később jelöléseket, becsléseket is végeztem. Nagyon szerettem az erdőt, mindig is közel állt hozzám, ezért erdőmérnöknek készültem.

• *Mégsem erdész lett. Mi változtatta meg a döntését?*

– A gimnáziumi évek alatt már Gödöllőn laktunk, így a Gödöllői Agrártudományi Egyetem állattenyésztési szakát választottam, és erősítettem kapcsolatomat a lovakkal. A diploma megszerzése után pár hónapig az állattani tanszéken maradtam kutatóként dr. Nagy Emil professzor úr mellett, akire mint mentoromra mind a mai napig tisztelettel gondolok, majd 1984 decemberében jöttem Szilvásváradra.

• *A Bükk egészen másfajta vidék, mint Isaszeg környéke. Teljesen idegen talajra tévedt?*

– Azt nem mondanám, mert apai ágon a környékről származunk. Édesapám Hevesaranyoson született, ahogy ő mondja a bükkfa tövében, ahol az ő édesapja volt erdész. A nagyapám Hevesaranyos után Felsőtárkányban majd a Mátrában dolgozott, onnan indult édesapám a Soproni Egyetemre, és a pályáját Egerben kezdte az erdőrendezésben. Gyakorlatilag én visszajöttem ide, és azóta is itt vagyok, mert minden megvan, ami kedves nekem: az erdő és

a ló. Büszkeséggel töltött el, hogy erdőgazdasághoz jöttem dolgozni, mert abban az időben ez a ménes a Mátrai Erdőgazdasághoz tartozott. Majd a rendszerváltást követően – a génmegőrzés jegyében – a lipicai fajta fenntartására önálló költségvetési intézményt hoztak létre és ennek kialakításában aktívan részt vettem. Az erdőgazdasággal közösen jelöltük ki az 1000 hektáros mezőgazdasági területet és vagyont, amely a mintegy 260 lipicai lovat hivatott eltartani. Nagyon sok erdész kollégával dolgoztam együtt, és mai napig jó kapcsolatot ápolok az erdőgazdasággal. De nem is lehet ez másképp, hiszen a két tevékenység szorosan kötődik egymáshoz, a napi feladatok kapcsán és az idegenforgalom területén is.

• *Nemcsak a lovak tenyésztésével, a ménes ügyes-bajos dolgaival egyaránt foglalkozik, de a lovassportban is meghatározó szerepet tölt be. Még mindig sportol?*

– Aki a lovakkal foglalkozik, annak belső igénye, hogy a lovassportokban is kipróbálja magát, és ezzel én is így voltam. A '90-es évek elejétől hajtok foga-

tot, országos és nemzetközi versenyeken vettem részt, később pedig a magyar válogatott tagja voltam. Szép sikereket értem el, nagyon jó érzés volt együtt küzdeni a lovaimmal, azonban a ménegazdaságban annyira megszapordtak a feladatok, hogy nem volt időm a felkészülésre, ezért abbahagytam a versenyzést.

• **Gondolom, sajnálja. De úgy tudom, a folytonosság nem szakadt meg, családi hagyománnyá váltak a lovasportok.**

– A család mindig is meghatározó szerepet játszott az életemben, a feleségem és gyermekeim biztos háttérrel teremtettek számomra. Gyermekeim ebben a természetközeli közegben nőttek fel, és tudatosan is az állat és természet szeretetére, tiszteletére neveltem őket. Kisgyerekként a Szalajka-patakban kézzel fogták a pisztrángot, járták az erdőt – néha kontroll nélkül – lógtak az istállóban, voltizsáltak, lovagoltak, megszerették az alapokat a lovashoz és talán az életszemlélethez is. Mindkét gyerekem Gödöllőn végzett. A lányom díjlovas, szilvásváradai színekben indul magyar és nemzetközi versenyeken, mellette pedig lótakarmányozással foglalkozik. Egyetemista korában került Dallos Gyulához, Magyarország egyetlen lovas mesteredzőjéhez, nála tanul és jelenleg is versenyez. A fiam kicsit távolabb került az eredeti szakmájától, és jelenleg lovas kaszkadőrként keresi a kenyerét. Például a nemrég bemutatott Kincsem című filmnek ő volt a lovas szakértője. A filmes világgal is itt Szilvásváradon ismerkedett meg. Jó ba-

rátom volt Pintér Tamás, „Oroszlán”, akinek kaszkadőr berkekben fogalom a neve. Sokat dolgoztam vele lovas jelenetek kidolgozásában, én is szerepeltem több filmben. A fiam kisgyerekként csodálta őt, és magával ragadta ez a világ, bár a kalandoktól korábban sem félt, a bicikliket, snowboardokat rendszeresen kellett cserélni.

• **Az unokák is kipróbálják majd magukat valamelyik lovassportban?**

– Van egy öt és egy két és fél éves unokám. A nagyobb a lányom fia, az ő második otthona Dallos Gyula lovas udvara, hiszen az édesanyja állandóan ott lovagol. Mindkettő nagyon szereti a lovakat, nem tartanak tőlük, bár a traktor, a motor és az autó jobban érdekli őket. De az az igazság, hogy az én gyerekeimben is fokozatosan erősödött a lovakhoz való kötődés.

• **Úgy látom, fontosnak tartja, hogy a gyerekek közel kerüljenek a lovakhoz.**

– Igen, ez az egyik fő küldetésem. A helyi iskolában is ösztönözzük, hogy a gyerekek tanuljanak meg lovagolni, ismerjék, szeressék meg a lovat, abból a nem teljesen önzetlen célból, hogy legyen a lónak jövője. Azért, hogy felnőjön egy olyan generáció, amely szereti, tiszteli a lovat és kötődik hozzá. Ez a feltétele, hogy a jövő évszázadban is ott legyen az ember mellett ez a nagyszerű állat. Szilvásváradon az országban egye-

dülálló létesítmény is szolgálja a lovasportot. A fedett és a szabadtéri lovaspálya nemzetközi mércével is élvonalbeli. A turizmust az erdőgazdasággal összhangban alakítjuk, az idegenforgalom évenként 700-800 ezer embert vonz a településre. Az idelátogatóknak ráirányítjuk a figyelmét Szilvásvárad számos épített és természeti szépségére, fogatos program keretében pedig meglátogatják a ménest, aztán kisvonattal folytatják az utat a Szalajka-völgyben és megnézik az erdészeti múzeumokat. Az erdészet ebben is nagyon jó partner.

• **Mit szeretne még elérni Szilvásváradon, a ménegazdaság élén, illetve a lovassportban?**

– Lassan szeretném megtalálni az utódomat. De addig is, a fajta érdekeit szolgáló tenyésztői munkán túl azon dolgozom, hogy a Szilvásvárad Lipicai Lovasközpontot beüzemeljem, bevezessem a nemzetközi körforgásba, és a magyar lovastársadalom szolgálatába állítsam. Az a cél, hogy a magyar lovasok olyan körülmények között készülhessenek, edzhessenek, amilyen a külföldi versenyeken várja őket. Mindig édesapám nyomdokaiba szerettem volna lépni, egész életemben az ő elhivatottságát, szakmai tudását tartottam példának és követendőnek. Remélem legalább részben meg tudtam ennek felelni. (Lapzártáig érkezett a hír, hogy id. Dallos Andor erdőmérnök, a volt Buda-vidéki Erdő és Fafeldogozó Gazdaság nyugalmazott főmérnöke (1928-2018), március 31-én elhunyt.)

Sárközi Judit

